

1. Hannunsuo, Oulu

Hannunsuon tärkeimmät piirteet luontoarvojen kannalta liittyvät topografiaan ja kasvillisuuteen, vähäisemmässä määrin lajistoon: (1) Suokompleksi on ainutlaatuisen laaja, viettävä (portaittainen) välipinta-aapa – välipinta-aapa on kookkaana suokompleksina äärimmäisen harvinainen eteläisen aapasuovyöhykkeen pohjoisosassa. (2) Portaittaisen suoaltaan eteläpuolella/ eteläosassa on Pohjois-Pohjanmaan olosuhteissa harvinaisen laaja korpialue. (3) Uhanalaisia kasvilajeja alueella tavattiin kolme tavanomaista (*Juncus stygius*, *Sphagnum aongstroemii*, *Loeskyppnum badium*), melkeinpä niitä suuremmassa määrin maininnan ansaitsee valtakunnallisesti silmälläpidettävä konnanlieko (*Lycopodiella inundata*).

Hannunsuo sijaitsee Perämeren rannikkotasangolla kohdalla, jolla kaikkein suurimpien soiden luonnehtiman alueen yllättävän yhtenäisen korkeustaso (noin 120 m mpy : Värkkisuo, Juurikkasuo, Hirvisuo, osin Kuusisuo, kaikki Viinivaaran isot suot) yhtäkkiä putoaa noin 30 metriä alemmalle tasolle. Hannunsuo on tälle viettovyöhykkeelle syntynyt luultavasti suurin suokompleksi. Hannunsuo viettää harvinaisen yhtenäisesti kauttaaltaan pohjoisesta etelään. Korkeimman ja matalimman suonkohdan korkeusero on 28 m (94 – 122 m mpy); näin suurta suokompleksin sisäistä korkeuseroa ei (tässä inventoinnissa) ole tavattu millään muulla Pohjois-Pohjanmaan rannikkotasangon suolla. Hannunsuolle on tyypillistä vieton portaittaisuus. Mesotrofinen suokasvillisuus keskittyy kynnyksille, niin myös *Lycopodiella inundata*. Kynnyksellisyys ja vietto näkyvät vesitaloudenkin kautta kasvillisuudessa: parilla kynnykskohdalla tavataan muun kasvillisuuden lisäksi kausikuivuuden luonnehtimaa mesotrofista *Sphagnum compactum* nevarämettä. Nähtävästi huomattava vietto on Hannunsuolla myös merkittävin koko suokompleksin rakenteeseen vaikuttava tekijä: laajalle viettävälle suolle ei ole syntynyt seudun suurille suokomplekseille tyypillistä rimpipintavaltaista väli-rimpipinta-aapaa, vaan lähes ainutkertainen laaja välipinta-aapa (jotain vastaavaa tulee esiin vain Haukiputaan Haaposuo – Satamosuo - kokonaisuuden Haaposuolla tämän inventoinnin kohteissa). (Vrt. vaara-alueiden varsinaisten rannesoiden välipintavaltaisuus). Yleensä Pohjois-Pohjanmaan pohjoisosissa vain kaikkein pienimmät suokompleksit voivat olla puhtaita välipinta-aapoja (ks. myös Ruuhijärvi 1960). Hannunsuo siis erottuu ilmakuussa lähes kauttaaltaan juottisena välipinta-aapana eli juotti – lohkotopografian leimaamana yhdistymänä. Itäisin juotti jo tosin osin muistuttaa laajaa keskusallasta: Hannunsuossa on samalla väli-rimpipinta-aavan piirrettä (toissijainen tulkintamahdollisuus). Suokompleksin varsinainen laskupuro etelässä lähtee Kirveslammesta. Kirveslammenojan varteen hyvin pitkälle matkalla (ja leveästi) on muodostunut mustikkakorpitason korprien laaja alue. Miltään muulta inventointikohteelta ei näin laajaa vastaavaa korpialuetta löydetty. Rajauksia tehtäessä on syytä huomata, että korvet menevät osin kartassa kivennäismaaksi merkittyjen alueiden puolelle. – Hannunsuolta on mainittava luontoarvojen lisäksi käyttömerkitys: itäosassa, rantavallien ja rimprien luonnehtimalla alueella on reunimmaisena rantavallin päällä hyvässä kunnossa oleva siisti kämpppä, jolta on maisemayhteys isolle Hannunsuolle ja rimpirantavallimaisemaa kohti. Kämppään liittyy puuvaja (polttopuuta runsaasti) ja avoin sauna. Käyttäjäkunta näytti olevan pääosin toistuvaa (vieraskirja).

Hannunsuon alueen luontokohderajauksen suhteen on syytä olla tarkkana kahdessa kohdassa – alkuperäisrajaus (inventointityökartan rajausta) on riittämätön: (1) Eteläosan korpialue – laajempaan kokonaisuuteen kuin alkuperäisrajauksessa (uutta rajausta kartalle ei nopeassa inventoinnissa pystytty tekemään). (2) *Loeskyppnum badium* löydettiin tässä inventoinnissa ainoastaan alkuperäisrajauksen ulkopuolelta, Hannunsuon länsipuoliselta erillisuolta varsin läheltä entistä turvetuotantoaluetta (laji on merkitty työ-ilmakuvaan). Muutoinkin muutamat erillissuot ison

Hannunsuon länsipuolelta, alueelta, jossa on viettoa Hannusuolta kohti entistä turvetuotantoaluetta, on syytä ottaa rajaukseen mukaan itse ison Hannunsuon lisäksi.

Pohjoisreunassa ei ole yhtenäistä ojaa, mutta kylläkin joitakin ojanpätkiä, jotka tuovat suolle vettä pohjoisesta (ei näytä olevan huomattavaa rehevöittävää vaikutusta). Itäreunalla ojia on, etelässä ja lännessä ei. Turvetuotantoalue Hannunsuon länsipuolella sijaitsee täysin eri korkeustasolla kuin Hannunsuo (noin 10 metriä alempana), ja vaikuttaa siten suuremmissa määrin vain lähistönsä vesitalouteen. Kasvillisuudessa on kuivahtamisvaikutuksia vain lähellä ojia. Hannunsuon luonnontilaisuusaste vaikuttaa ilmakuvanäkymän perusteella korkeammalta kuin luoteispuolisten Värkki- ja Säippäsoiden luonnontilaisuusaste. LT 4 (-3).